

Nielurisaleikkaus

Nielurisat

Nielurisat ovat samankaltaista kudosta kuin imusolmukkeet. Nielurisat ovat osa nielua ympäröivää risarengasta, johon kuuluvat myös nielun katossa oleva kitarisa ja kielen tyvessä oleva kielirisa. Nielurisat sijaitsevat nielun sivuseinämässä. Risakudoksella on todennäköisesti merkitystä varhaislapsuuden vastustuskyvyn kehittämisessä. Tutkimusten mukaan nielurisojen poisto pienilläkin lapsilla ei huononna elimistön puolustusmekanismeja. Nielurisat voivat kasvaa niin isoiksi, että ne vaikeuttavat hengitystä yöaikaan, aiheuttaen kuorsausta ja hengityskatkoksia (uniapneatauti). Nielurisojen tulehdus on suhteellisen yleinen vaiva. Joskus tällainen tulehdus voi olla toistuvaa tai jatkuvaa.

Nielurisaleikkaus

Toistuvista nielurisatulehduksista pääsee eroon, kun nielurisat poistetaan leikkauksella. Myös äkillisen yksittäisen tulehduksen jälkeen lääkäri voi suositella leikkausta, jos risat ovat erittäin kookkaat. Nielurisaleikkaus tehdään nukutuksessa suun kautta. Sairaalaan tullaan sovittuna ajankohtana. Toimenpide kestää puolisen tuntia, nukutuksineen noin tunnin. Kotiin pääsee tavallisesti muutaman tunnin kuluttua leikkauksesta. Jos vointi vaatii, yövytään sairaalassa ja kotiin pääsee seuraavana päivänä.

Nielurisaleikkaus voidaan joutua tekemään joskus myös päivystyksenä, kiireellisesti. Tällöin syynä on äkillinen, hengitystä ahtauttava nielurisatulehdus tai risakudoksen taakse kehittynyt nielupaise. Oireina ilmenee korkea kuumetta, kovaa kurkkukipua, suun avaamisvaikeutta ja vaikeutta niellä nesteitäkään. Puhe kuulostaa puuroiselta, ja hengitys voi olla vaikeutunutta. Tällaisissa tapauksissa välitön sairaalahoito on tarpeen.

Leikkauksen jälkeen

Leikkauksen jälkeen kurkku on kipeä, ja käytetyt nukutusaineet voivat aiheuttaa pahoinvointia ja oksentelua. Sairaalasta saa tarvittaessa lääkitystä näihin vaivoihin.

Nielun kipu on pahimmillaan leikkauksen jälkeisinä päivinä, ja se kestää usein 7-10 päivää. Kipu voi säteillä myös korviin. Kivunhoidossa on tärkeää runsas juominen (vähintään 2 litraa päivässä) ja riittävä kipulääkitys. Kipulääkkeen ottaminen kannattaa ajoittaa siten, että lääkkeen vaikutus on parhaimmillaan ruokailun aikana. Lääkitys helpottaa nielemistä, mutta se ei poista kokonaan nielemisen aiheuttamaa kipua.

Ruokailu voi olla aluksi vaikeaa kivun vuoksi. Riittävä nesteensaanti on syömistä tärkeämpää. Juoman ja ruuan tulee olla viileää 2 ensimmäisen päivän ajan, koska lämmin nieltävä kiihdyttää verenkiertoa ja lisää verenvuodon vaaraa. Sopivimpia ruokia ensimmäisinä leikkauksenjälkeisinä päivinä ovat esimerkiksi jäätelö, kiisseli tai jogurtti. Ruuan tulee olla pehmeää kahden viikon ajan. Karkeaa ruokaa, esimerkiksi näkkileipää, ei saa syödä.

Hengitys voi haista poikkeavalle paranemisvaiheessa. Haju johtuu nieluun ilmaantuvista harmaista peitteistä, jotka kuuluvat normaaliin paranemiseen. Peitteet irtoavat itsestään 1-2 viikon kuluttua leikkauksesta. Purukumin pureskeleminen ja suun huuhtelemisen suuvedellä vähentää hajua.

Leikkauksen jälkeen syljessä voi näkyä veriviiruja, mikä on normaalia. Mikäli verenvuotoa on runsaammin, kannattaa asettaa jääpussi niskaan ja kaulalle ja imeskellä samalla jääpalaa. Suurin verenvuotoriski on heti leikkauksen jälkeen, ja toisen kerran noin viikon kuluttua leikkauksesta, jolloin nielun rupikatteen irtoavat ja voivat irrotessaan repäistä pienen verisuonen avoimeksi.

Jälkiverenvuodon ehkäisemiseksi on tärkeää välttää 2 viikon ajan fyysistä rasitusta, saunomista, auringossa olemista ja muita verenpainetta nostavia tekijöitä. Yön ajaksi on hyvä kohottaa sängyn pääpuolta, jotta verenpaine olisi mahdollisimman alhainen nielun alueella.

Sairausloman pituus on yleensä kaksi viikkoa. Jälkitarkastukseen ei yleensä ole tarvetta.

Mahdolliset ongelmat

Ota yhteyttä leikkauksen tehneeseen sairaalaan, mikäli:

- Nielusta tai nenästä alkaa vuotaa verta runsaammin kuin muutaman viirun verran, eikä vuoto asetu jääpussien avulla 10-15 minuutissa.
- Kuume nousee yli 38 asteen. (Pieni lämmön nousu kuuluu normaaliin toipumiseen.)
- Vointi huononee, oksentelua ja voimattomuutta.
- Kurkkukipu on sietämätöntä säännöllisestä kipulääkityksestä huolimatta.
- Nesteen nieleminen ei onnistu.